

L.dz. 712/PL/2026

Bruksela – 6 lipca 2026 r.

Pani Redaktor **Agnieszka Burzyńska**
Kanał ZERO
W a r s z a w a

Szanowna Pani!

Dziękujemy za zwrócenie się do nas bezpośrednio i umożliwienie odniesienia się do pytań przed publikacją — to rzetelna praktyka, którą doceniamy.

Zanim odpowiemy na poszczególne pytania, pozwolimy sobie wskazać kontekst. Treść otrzymanej od Pani wiadomości SMS ("Wojdę zapytaj o Białka", „dlaczego starają się sprawiać wrażenie, że są organizacją, skoro nie są”) wskazuje, że pytania te zostały Pani przekazane przez osobę trzecią. Tożsame tezy od ponad roku publikuje w serwisie X Pan Jacek Waldhaus, który uporczywie podważa legalność istnienia naszej organizacji. W tej sprawie prowadzimy obecnie konsultacje prawne, ponieważ w naszej ocenie działania te wykraczają poza granice dopuszczalnej krytyki. Tym bardziej zależy nam, aby przekazać Pani zweryfikowane fakty wraz z dokumentami źródłowymi.

Odpowiadając na poszczególne pytania:

1. Rola Pana Wojciecha Białka w EUWP

Pan Wojciech Białek, wieloletni działacz społeczny z Irlandii, został wybrany do władz EUWP w sposób demokratyczny — głosami organizacji członkowskich podczas Walnego Zjazdu jako delegat Forum Polonia, organizacji, w której zarządzie zasiadał. Z EUWP związany jest od 2012 roku, a funkcję Sekretarza Generalnego pełni od roku 2022.

Wymaga podkreślenia, że Pan Białek nie jest urzędnikiem Kancelarii Senatu. Jest doradcą w Gabinetecie Marszałek Senatu — do roli eksperckiej został zaproszony właśnie z racji wieloletniego zaangażowania w sprawy środowisk polskich za granicą. Trudno o lepszą kwalifikację do doradzania w sprawach Polonii niż praktyczna znajomość tych środowisk. Obecność doradców w organach statutowych organizacji pozarządowych jest w nowoczesnych demokracjach zjawiskiem naturalnym — odcięcie doradców od ich środowisk eksperckich obniżałoby jakość tworzonych polityk publicznych.

Niezależnie od tego, na własną prośbę i dla przejrzystości sprawowanej funkcji doradcy, Pan Białek czasowo zawiesił pełnienie funkcji Sekretarza Generalnego, co zostało przyjęte stosowną uchwałą Zarządu EUWP.

2. Status prawny EUWP

Teza, jakoby EUWP "nie była organizacją", jest nieprawdziwa — i opiera się na błędnym założeniu, że o istnieniu organizacji decyduje wpis do rejestru.

Zgodnie z europejskim standardem wolności zrzeszania się (art. 11 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, art. 12 Karty Praw Podstawowych UE) organizacja powstaje i istnieje przez wolę swoich członków — wyrażoną w przyjętym statucie, określonych celach działania oraz demokratycznie wyłonionych władzach. Rejestracja urzędowa nadaje zrzeszeniu określoną formę osobowości prawnej, natomiast nie decyduje o jego istnieniu ani legalności. Prawo belgijskie zna zresztą wprost instytucję stowarzyszenia faktycznego (*association de fait*), w której legalnie działa znaczna część tamtejszego życia społecznego.

Europejska Unia Wspólnot Polonijnych spełnia wszystkie przesłanki istnienia organizacji nieprzerwanie od 1993 roku: posiada statut (dostępny publicznie na stronie www.euwp.org), jasno określone cele, demokratycznie wybierane władze oraz — co stanowi o jej istocie — mandat zrzeszonych w niej największych, zarejestrowanych w swoich krajach organizacji polonijnych w Europie.

Niezależnie od powyższego:

- Zgodnie z §2 Statutu EUWP siedzibą Unii jest każdorazowo kraj rezydencji demokratycznie wybranego przewodniczącego EUWP.
- Organizacja działa każdorazowo w oparciu o prawo miejscowe, które dopuszcza różne formy osobowości prawnej dla funkcjonowania struktur tego typu.
- Jesteśmy w posiadaniu dokumentów potwierdzających urzędowe rejestracje Unii na przestrzeni lat, w tym dokumentacji rejestrowej z Belgii z 2016 roku. Na Pani życzenie chętnie udostępnimy ich kopie.

3. Kwestia dofinansowania i siedziby

Pytanie o "pieniądze na siedzibę w Brukseli" opiera się na fałszywej przesłance. Zgodnie ze Statutem siedzibą związaną z bieżącą kadencją jest Dom Polonii "Millennium" w Comblain-la-Tour, nie Bruksela. EUWP nie „wzięła pieniędzy” — wystartowaliśmy w otwartym konkursie dotacyjnym i, jak setki innych organizacji polonijnych, uzyskaliśmy dofinansowanie na strukturę i rozwój organizacji, rozliczane na zasadach określonych w konkursie.

4. "Ślad litewski"

Rejestracja na Litwie nie jest żadnym "śladem" wymagającym demaskowania — wynika wprost z §2 Statutu. W okresie, gdy Prezydentem EUWP był Pan Edward Trusewicz, reprezentujący środowiska Związku Polaków na Litwie, organizacja była zarejestrowana na Litwie, zgodnie z zasadą, że siedziba podąża za krajem rezydencji przewodniczącego.

Podsumowując: publikacje Pana Waldhause dotyczące naszej organizacji zawierają nieprawdziwe twierdzenia, które wprowadzają opinię publiczną w błąd i godzą w dobre imię federacji o trzydziestoletnim dorobku. Sprawa jest przedmiotem konsultacji prawnych. Na Pani życzenie udostępnimy drogą mailową dokumenty rejestrowe, statut oraz uchwały, o których mowa powyżej. Prosimy o kierowanie ewentualnych dalszych pytań w formie pisemnej na adres Sekretariatu — pozwoli to nam udzielać precyzyjnych odpowiedzi wraz z dokumentami źródłowymi.

Z wyrazami szacunku,

Z wyrazami poważania

Barbara Wojda
PREZYDENT
Europejskiej Unii
Wspólnot Polonijnych